

Afghanistan

NR 4 2016

TIDSKRIFT UTGIVEN AV SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN

TEMA | UTVISNING TILL ETT LAND I KRIS

Manifestationer över hela landet mot utvisningarna

”Omvärdens återsändande av flyktingar riskerar att skada Afghanistans utveckling.

ENGAGEMANG

Ge plats för kvinnors och etniska gruppers deltagande

REPORTAGE

”Kriget är en utmaning men vi stänger inte skolan”

LITTERATUR

Flykten från Kabul

AFGHANISTAN-NYTT kommer ut fyra gånger
per år och ges ut av Svenska Afghanistankommittén

ANSVARIG UTGIVARE | Peder Jonsson
REDAKTÖR | Carla da Costa Bengtsson
FORMGIVNING | FWD

ISSN 0280-7041

TRYCK | Trydells Tryckeri AB, Laholm.

ANNONSPRISER | Helsida: 5 000 kr,

1/2-SIDA: 2 500 kr, 1/4-SIDA: 1 250 kr.

UPPLAGA | 11 200 ex.

PRESSLAGD | 5 december, 2016

Afghanistan-nytt stöds med bidrag från Sida. Sida
delar nödvändigtvis inte de åsikter som framförs.
SAK ansvarar för innehållet.

KONTAKT

SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉN

Malmgårdsvägen 63, 116 38 Stockholm

Tel 08-545 818 40, Fax 08-545 818 55

info@sak.se, www.sak.se

SAKs LOKALKOMMITTÉER

GÖTEBORG Tomas Jansson

tomasjansson48@gmail.com

JÖNKÖPING Claes Renström

070-310 23 74, claes.renstrom@hotmail.se

LUND Inger Blenow

inger.blenow@gmail.com

MALMÖ Staffan Windh

staffan.c.windh@vellinge.se

SKELLEFTEÅ Anders Lövheim

070-686 16 38, a.lovheim@hotmail.com

Skövde/Skaraborg Anders Boström

andersbostrom28@gmail.com

STOCKHOLM Jan-Inge Bengtsson

stockholm@sak.se

SUNDSVALL Marie Jönsson

marie64.jonsson@gmail.com

SÖDERTÄLJE Hans L Hansson,

070-342 69 20, hassehansson@gmail.com

UPPSALA Anders Forsberg

anders@tyda.se

VÄNERSBORG Lennart Olsson

olsson.lennart@telia.com

VÄXJÖ Sahar Mohamadi 0757-10 58 71,

sahar_ros2004@hotmail.com

OMSLAG | Fler än 1 000 personer samlades på
Sergels Torg i Stockholm den 22 oktober för att
protestera mot att afghaner utvisas.

FOTO | ROBERT ENGLUND

INNEHÅLL

#4 2016

6 **TEMA** | Afghaner
utvisas till ett
land i kris

26 SAK gör skillnad
men mycket
arbete återstår

12 **REPORTAGE** | Alla barn
har rätt att gå i skolan,
även i konfliktområden

18 Mens – ett tabu
och ett hinder
för flickors skolgång

24 **ENGAGEMANG**
Soheila ger sina bästa
demonstrationstips

Alla barn har rätt att gå i skolan, även i konfliktområden!

I Afghanistan bygger barnens framtid på att de får undervisning av god kvalitet, kanske till och med mer än på andra platser i världen.

Utbildning är en väg ut ur fattigdom och en viktig del i att bygga ett stabilt och rättvist samhälle. Men i de områden i Afghanistan där väpnade konflikter pågår drabbas skol eleverna. Dels på kort sikt för att striderna hotar deras säkerhet, dels på lång sikt när barnens koncentration påverkas av oro och när kvaliteten på undervisningen försämras för att skolorna behöver flytta eller stänga.

JUST FÖR BARNENS TRYGGHETS SKULL är det ibland nödvändigt att stänga skolor tillfälligt, men SAK jobbar intensivt för att slippa stänga skolor helt. Det krävs nämligen en helt annan ansträngning att starta upp en skolverksamhet från början än att återuppta en verksamhet som redan finns. Att rekrytera nya lärare när de gamla har flyttat är en utmaning, liksom att vinna föräldrarnas förtroende så att de vågar låta sina barn börja i skolan. Därför är det ett viktigt uppdrag att se till att utbildningen hela tiden fortsätter, så länge det går.

I STADEN KUNDUZ, i provinsen med samma namn i norra Afghanistan, har strider pågått under de senaste två åren när talibaner har försökt att erövra staden som senare har återtagits av regeringssidan. Du kan läsa om hur SAKS

elever i Gunash byskola påverkas av dessa strider på sidan 14. Väpnade konflikter pågår inte bara i Kunduz, utan regelbundet i hela 29 av landets 34 provinser.

UNDER DET FÖRSTA HALVÅRET 2016 rapporterades det högsta antalet civila dödsoffer sedan 2009 enligt Unama, FN:s stödsats i Afghanistan. Alltså är det inte trovärdigt att påstå att Afghanistan är ett säkert land. Många av oss som jobbar nära Afghanistan tar dagligen del av berättelser om att människor känner sig tvungna att fly. Under hösten har engagemanget mot utvisningar av afghaner och mot Sveriges nya och mer strikta asylagar vuxit. Läs om hur Sveriges och EU:s migrationspolitik påverkar afghaner och Afghanistans utveckling på sidan 6.

NU MER ÄN NÅGONSIN behövs starka krafter som jobbar med långsiktig utveckling i Afghanistan. Med det sagt hoppas jag att du vill förnya ditt medlemskap i Svenska Afghanistankommittén. Fler medlemmar gör det möjligt för SAK att vara en stark röst i Sverige för det afghanska folkets rättigheter. Det vill vi fortsätta vara år 2017 och många år därefter.

Carla da Costa Bengtsson

Carla da Costa Bengtsson
Redaktör Afghanistan-nytt

ATT GE VIDARE

Med tidningen den här gången får du en folder om vad det kan innebära att skriva sitt testamente. Detta är något allt fler gör, oavsett hur livet ser ut just nu. Många väljer att inkludera en ideell organisation i sitt testamente.

Anledningen till att du får broschyren är att SAK, tillsammans med många andra organisationer med 90-konto, är med i kampanjen Goda Testamentet. Kampanjen vill inspirera fler till att skriva ett testamente, och till att skriva in en ideell organisation som arvtagare. Bakom kampanjen står branschorganisationen Frivilligorganisationernas insamlingsråd (FRII).

Läs gärna mer om testamenten och tveka inte att höra av dig om du har frågor!
sak.se | godatestamentet.se | frii.se

HAR DU NÅGON
GÅNG FUNDERAT
ÖVER DITT
TESTAMENTE?

Hallå där...

Humaira Ghani, kommunikationssamordnare för SAK i Kabul

Kommunikationsenheten i Sverige och Kabul har fått nya kollegor. Vad hoppas du kunna åstadkomma i din nya roll som samordnare för regionkommunikatörerna?

– Till att börja med är det svårt för inhemska journalister att resa i landet, eftersom säkerhetsläget har försämrats, till och med i städerna. Inte ens jag kan resa överallt eller boka en intervju med vem som helst. Då blir det allt viktigare för SAK att kunna samla in egen information, och det kan vi göra bättre nu. Med regionala kommunikatörer på alla SAKs regionkontor tar organisationen ett viktigt steg närmare våra program på landsbygden och våra målgrupper. Det kommer att stärka hela organisationens kommunikation.

Vilka är regionkommunikatörerna?

– Många av dem har en annan bakgrund än den journalistiska. Därför ska vi satsa extra på fortbildning i början, i att skriva artiklar och fotografera.. Men de har bra koll på verksamheten. Vi hoppas få tillgång till fler röster och perspektiv, eftersom regionkommunikatörerna arbetar där de bor, har de ett bra nätverk, god kännedom om kulturella sedvänjor och kanske till och med talar lokala dialekter. Sånt underlättar möten mellan människor."

Vad blir fördelen med att arbeta så här?

– Det här är ett nytt sätt för oss att få in fler berättelser och perspektiv på. Det finns visserligen alltid statistik över SAKs

verksamhet, men på det här sättet kan vi genom redaktionellt material få höra enskilda afghanska röster som berättar om sin unika situation och om sin egen utveckling. Detta från områden som för oss är svåra att nå annars. Den typen av berättelser måste vi ständigt bli bättre på att fånga upp. Det här är ett sätt att uppnå det.

Det är till exempel svårt att prata med kvinnor här om du inte är muslim. Att ställa känsliga frågor om graviditet eller mens i en afghansk kontext på landsbygden är ännu svårare. Våra regionkommunikatörer sitter på en unik chans att följa projekt långsiktigt och bygga upp ett förtroende hos målgrupperna, så att de förhoppningsvis vågar och vill dela med sig mer öppenlystigt om sina erfarenheter.

Hur ser du på framtiden?

– Afghanistan lider av en svag ekonomi. Vi behöver fler arbetstillfällen, och på sikt behöver vi också bli mer självständiga från bistånd och andra länders politiska spel. Det är min uppfattning.

TEXT CARLA DA COSTA BENGSSON

FOTO PIXABAY

Saffran kommer från gula "märken" i saffranskrokus och är den dyrbaraste av alla kryddor.

Afghansk saffran bäst i världen

DET SÄGS ATT JORDEN I AFGHANISTAN är idealisk för att odla saffran. Kanske är det därför som Brysselbaserade Smak och kvalitetsinstitutet rankar just afghansk saffran som världens bästa. I konkurrens med 300 prover från olika länder kan Afghanistan nu för tredje året i följd titulera sig världsmästare i saffran. Det rapporterar den afghanska tv-kanalen Tolo News.

Afghanistan beräknas i år skörda ungefär fyra ton saffran till ett värde av 74 miljoner kronor. Landets jordbruksdepartementet har

nu godkänt en femårig utvecklingsstrategi för odling av saffran. President Ashraf Ghani har bekräftat strategin som bland annat innebär att saffranspaketerna ska förses med streckkoder för att förhindra bedrägeri. En åtgärd som kanske är än mer välbehövlig i dag när afghansk saffran åtnjuter detta internationella erkännande.

Odling av saffran är krävande och det går åt i storleksordningen 100 000-150 000 kronor för att utvinna ett kilo ren saffran.

TEXT MARKUS HÅKANSSON

Stöd till internflyktingar utanför Kunduz

SAKs REGIONKONTOR i provinsen Taloqan ger nu stöd till de familjer som har tvingats fly på grund av striderna i staden Kunduz i norra Afghanistan.

Striderna i Kunduz har lett till att runt 40 000 personer har tvingats lämna staden. En stor del av dem har begett sig till Taloqan, där de lever under mycket svåra förhållanden.

– Vi har inga tält, mattor eller något skydd. Därför sover vi under bar himmel med våra barn, säger Marzia, en av de många internflyktingarna.

SAK har en dialog med provinsguvernören om de mest angelägna behoven.

– Vi har delat ut 3 000 liter mjölk, 5 000 filter och blöjor. Det känns bra att göra vad vi kan för åtminstone några familjer och barn, säger Ahmad Saleem, chef för kontoret i Taloqan.

På huvudkontoret i Kabul har personalen startat en insamling av bland annat kläder, filtar, mattor och medicin.

– Vi är många engagerade som bidrar, säger Nahid Popal, initiativtagare till insamlingen.

TEXT BJÖRN LINDH

FOTO JOHAN LUNDAHL, FÖRSVARSMAKTEN

Fortsatt svensk militär närvaro

REGERINGEN FÖRESLÅR att Sveriges bidrag till Natos utbildnings- och rådgivningsstyrka Resolute Support Mission (RSM) i Afghanistan förlängs. Den 13 december debatteras frågan i riksdagen. I propositionen står det inte hur Sverige ska arbeta för att internationell humanitär rätt fortsättningsvis ska respekteras i Afghanistan. Detta trots att samtliga krigförande parter i den militära konflikten i Afghanistan vid upprepade tillfällen har kränt Genèvekonventionen.

– Vi hoppas att frågan tas upp av de riksdagsledamöter som har engagerat sig för att stärka den internationella humanitära rätten när propositionen debatteras i riksdagen, säger Anna-Karin Johansson, generalsekreterare för SAK.

SAKs uppfattning är att det finns en betydande brist på kunskap. Eftersom RSM är en utbildningsinsats är det viktigt att de afghanska säkerhetsstyrkorna utbildas i internationell humanitär rätt.

TEXT KATARINA HELLSTRÖM

Afghanskt NEJ till utvisningsavtalet

AFGHANISTANS PARLAMENT har röstat nej till det avtal som skulle göra det möjligt att återsända afghanska medborgare till Afghanistan efter att de utvisats från Sverige. Omröstningen skedde efter att avtalet redan har skrivits under av båda länderna.

– Det är för tidigt att säga vilka konsekvenser ett uteblivet avtal kan få. Men även om vi inte skulle kunna tillämpa vårt avtal kan vi ändå tillämpa den överenskommelse som finns mellan EU och Afghanistan, sa migrationsminister Morgan Johansson till Ekot den 30 november.

TEXT CARLA DA COSTA BENGTTSSON

LÄS MER om utvisningsavtalet till Afghanistan i temat på sidorna 6-11.

I avtalet står att sårbara grupper som kvinnor, äldre och sjuka samt ensamkommande barn ska erbjudas adekvat skydd, assistans och omsorg i Afghanistan. Det framgår inte av avtalet hur detta skydd ska garanteras.

Utvisade möts av ett land i kris

Ett samförståndsavtal har slutits mellan Sverige och Afghanistan. Avtalet ska göra det möjligt att snabbare utvisa afghaner som har fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd. Dessvärre kan inga afghanska myndigheter garantera säkerheten för dem. Återsändandet riskerar även att skada landets sårbara utveckling.

TEXT & FOTO KLARA LJUNGBERG

FÖRELÄSARE OM MIGRANTERS RÄTTIGHETER OCH RASISM PÅ SVENSKA FN-FÖRBUNDET.

Nytt avtal om utvisning väcker oro

FOTO TOMISLAV STJEPIC

75%

av alla ensamkommande barn från Afghanistan fick uppehållstillstånd fram tills de nya strängare asyl-reglerna började gälla.

Skarp kritik har riktats mot åter-sändandeavtalet mellan Sverige och Afghanistan, eftersom landet saknar kapacitet att ta emot ett stort antal medborgare på samma gång. Det kan leda till förödande konsekvenser för de personer som utvisas.

– Det är synnerligen dålig timing för ett sådant avtal. Landet befinner sig i en trefaldig kris: politiskt, säkerhetsmässigt och ekonomiskt. Det finns inga myndigheter som har kapacitet att garantera säkerheten för dem som återvänder, säger Afghanistanexperten **Anders Fänge** som även är styrelseledamot i SAK.

– När de väl kommer ut från flygplatsen finns det stor risk att de rekryteras av den nationella armén, väpnade upprorsgrupper som talibaner, eller att de blir kriminella.

Ny asyllag påverkar fler

Kritik har även riktats mot den serie av migrationspolitiska åtstramningar som har föregått beslutet. Det är viktigt att se avtalet i relation till dessa.

I juli i år fattades beslut om tuffare regler för dem som söker asyl i Sverige. Detta kommer att öka antalet personer som får avslag på sina ansökningar om asyl, och därmed öka antalet personer som skickas tillbaka till Afghanistan.

– De flesta ungdomar från Afghanistan fick förut uppehållstillstånd på grunderna synnerligen ömmande omständigheter eller som övrigt skyddsbehövande. Denna möjlighet plockas nu bort i och med den nya lagen. Det gör att avslagen ökar, säger **Ewa Jonsson**, sakkunnig inom migration på Svenska Röda Korset.

Hon uttrycker stor oro kring vilka konsekvenser avtalet får för afghanska barn och unga.

– De som är under 18 år får tillfälligt uppehållstillstånd. De får en ny prövning när de är 18 år och kan då utvisas vid avslag utan att familjen har hittats. De som är nära 18 år och får avslag på sin ansökan får en så kallad uppskjuten verkställighet. Det betyder att de utvisas när de har fyllt 18.

Enligt **Morgan Johansson**, justitie- och migrationsminister, får 75 procent av alla ensamkommande barn från Afghanistan uppehållstillstånd. Han syftade då på de barn som omfattades av de tidigare, mer generösa asyllagarna, i ett uttalande i SVT:s Agenda den 23 oktober.

Färre ensamkommande barn till Sverige

Allt färre ensamkommande barn från Afghanistan kommer i dag till Sverige. Det beror delvis på att Sverige har infört id-kontroller vid gränserna. Den som saknar id-handling släpps i dag inte in i landet, något som har slagit särskilt hårt mot gruppen ensamkom-

Sveriges nya asyllagar

Efter ett ökat flyktingmottagande under 2015 lade regeringen fram ett lagförslag för att med olika åtgärder kraftigt minska antalet människor som kommer till Sverige. Den nya lagen röstades igenom den 20 juli 2016 och innebär i huvudsak följande i den svenska asylpolitiken:

Asylsökande med rätt till skydd får nu tillfälliga uppehållstillstånd istället för permanenta, vilket har varit praxis tidigare.

Den som bedöms ha flyktingstatus får uppehållstillstånd i tre år medan den som klassas som alternativt skyddsbehövande får uppehållstillstånd i 13 månader. Tillståndet kan förlängas om skyddsbehovet kvarstår eller om personen kan försörja sig.

För att en person ska få flyktingstatus ska det finnas en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk uppfattning. Till alternativt skyddsbehövande hör personer som flyr från väpnade konflikter, men där hotet nödvändigtvis inte är riktat direkt mot dem själva.

Rätten att återförenas med sin familj begränsas till dem som får flyktingstatus. Nya krav införs så att den med uppehållstillstånd måste kunna försörja sig själv och familjen som vill flytta till Sverige, samt ha tillgång till en bostad av tillräcklig standard och storlek.

Övrigt skyddsbehövande och synnerligen eller särskilt ömmande omständigheter är grunder för uppehållstillstånd som nu har plockats bort i den nya lagen. Detta har särskilt stor inverkan på antalet ensamkommande barn, eftersom många har fått uppehållstillstånd på de här grunderna tidigare.

Ensamkommande barn påverkas också i hög grad av att uppehållstillstånden är tidsbegränsade. Många fyller 18 år innan de får en ny prövning. De kan därmed återsändas om de inte får förlängt uppehållstillstånd.

Sverige ställer nu krav på att den som vill släppas in i landet ska kunna visa upp id-handlingar, vilket många ensamkommande barn saknar. Antalet ensamkommande barn som tar sig till Sverige för att söka asyl har därför minskat kraftigt.

Samförståndsavtalet om återsändande av flyktingar till Afghanistan

Avtalet undertecknades i Bryssel den 6 oktober 2016 efter att EU tecknat ett övergripande ramavtal om att återsända afghanska medborgare. Avtalet ska effektivisera återsändandet av afghanska medborgare som har fått avslag på ansökan om uppehållstillstånd, även om det sker under tvång.

Avtalet består av 20 artiklar där de båda ländernas ansvarsområden vid återsändandet nämns. I avtalet står det bland annat att Sverige bär ansvaret för flygtransporter, medan Afghanistan ansvarar för att ordna fram resehandlingar inom fyra veckor från det att Sverige kräver det. Diskussioner har förts om att etablera en speciell terminal i Kabul där flygen kan landa.

Enligt artikel 6 kan ensamkommande barn enbart återsändas om familjemedlemmar har lokaliserats eller om någon annan typ av adekvat mottagande har kommit till stånd. Vad ett adekvat mottagande innebär framgår inte.

I artikel 7 står det att Afghanistan kommer att vidta alla nödvändiga åtgärder för att garantera att medborgare inte utsätts för hot, våld, diskriminering eller blir fängslade. Hur detta ska kunna garanteras eller följas upp framgår inte.

Avtalet träder i kraft omgående och gäller i två år. Om ingen av parterna väljer att avsluta avtalet kommer det per automatik att förlängas med två år åt gången.

I artikel 6 står det att sårbara grupper som ensamstående kvinnor, barn, äldre och svårt sjuka ska erhålla adekvat skydd, assistans och vård under hela återsändande- och återetableringsprocessen. Vad detta adekvata skydd innebär framgår inte.

AFGHANISTAN
ÄR INTE
SÄKERT 4 Barn!

FOTO KLARA LJUNGBERG

mande barn. De som ändå lyckas söka asyl i Sverige omfattas nu av de nya lagarna.

I avtalet står det att sårbara grupper som kvinnor, äldre och sjuka och ensamkommande barn ska erbjudas adekvat skydd, assistans och omsorg i Afghanistan. Det framgår inte av avtalet hur detta skydd ska gå till eller kunna garanteras.

Justitiedepartementet meddelar att det är Migrationsverket som ska bedöma vad som anses

utgöra ett adekvat mottagande och göra individuella bedömningar av varje enskilt fall vad gäller skydd av sårbara grupper.

–Behoven varierar, där

för är det svårt att vara konkret. Ett exempel är situationen för ensamkommande barn som återvänder. Då följer två anställda från Migrationsverket alltid med till Kabul, för att till exempel säkerställa att barnet tas emot vid ankomsten till flygplatsen, säger **Kjell-Terje Torvik**, verksamhetsexpert på Migrationsverket.

Enligt avtalet ska barn bara skickas tillbaka om familjemedlemmar har lokaliserats eller om en adekvat institution finns på plats för att ta emot dem. Vad en adekvat institution innebär framgår inte, och migrationsverket uppger att de inte har någon information om någon arbetar aktivt med att skapa en sådan.

Hur mottagandet kommer att hanteras får vi se inom en snar framtid då avtalet omgäende träder i kraft.

De som återsänds möts av ett land i kris

Utan pengar eller socialt skyddsnet är man utsatt i Afghanistan. Korruptionen är utbredd och fungerande myndigheter saknas. Det pågår just nu en intensiv maktkamp i Afghanistans politiska toppskikt. Samtidigt har merparten av de utländska militärstyrkorna dragit sig ur landet, vilket har påverkat både säkerheten och ekonomin negativt.

Parallellt med detta skickar grannländerna Iran och Pakistan tillbaka allt fler afghanska flyktingar. Hittills i år har över en halv miljon afghanska flyktingar återsänts bara från Pakistan. Siffran väntas stiga till uppåt en miljon innan året är slut, enligt *Afghanistan Emergency Situation Report No.1 2016*, av OCHA (FN:s kontor för samordning av humanitära frågor).

Redan 2011 fastslog FN vid en konferens i Bonn att Afghanistan befinner sig i ett mycket kritiskt läge och behöver kunna satsa på långsiktig utveckling. FN planerade då för ett så kallat *transformation decade*, där Afghanistan mellan åren 2015 och 2025 skulle ges stöd och utrymme att fokusera på återuppbyggnad. Avtalet om återsändande står i motsättning till det andrum som FN har konstaterat att Afghanistan behöver.

– Självklart påverkar det nya avtalet utvecklingen när många länder skickar tillbaka flyktingar samtidigt. Då måste Afghanistan snabbt ställa om till krishantering istället för långsiktig återuppbyggnad. Om man menar allvar med att man vill stötta Afghanistan i att nå ökad stabilitet är det direkt kontraproduktivt att skicka tillbaka flyktingar just nu, säger **Anna-Karin Johansson**, generalsekreterare på Svenska Afghanistankommittén.

TEXT KLARA LJUNGBERG

” Det pågår just nu en intensiv maktkamp i Afghanistans politiska toppskikt. Samtidigt har merparten av de utländska militärstyrkorna dragit sig ur landet, vilket har påverkat både säkerheten och ekonomin negativt.

Europas kraftsamling mot migration får globala konsekvenser

Det avtal om återsändande som har slutits mellan Sverige och Afghanistan är bara ett av flera initiativ inom ramen för EU:s utrikespolitik. EU inleder nu samarbeten med de länder som människor flyr ifrån för att hindra att asylsökande tar sig in i EU.

Ijuni presenterade EU en ny partnerskapsram. De lade då grunden till så kallade pakter med de länder som människor flyr ifrån för att minska migrationen till Europa, och för att öka antalet återvändande. Detta trots att många av länderna i fråga kränker mänskliga rättigheter på en rad områden.

– En kombination av positiva och negativa rutiner kommer att införas i EU:s utvecklings- och handelspolitik. Detta för att belöna de länder som är beredda att samarbeta med EU när det gäller att minska antalet personer som flyr till EU-länderna samt för att se till att det får konsekvenser för de som vägrar, sade Frans Timmermans, EU-kommissionens vice ordförande, i ett pressmeddelande i samband med beslutet.

I PAKTERNA INGÅR bland annat bistånd som ska öronmärkas för insatser kopplade till migration, såsom hantering av människor som återsänts från EU. SAKs generalsekretär, Anna-Karin Johansson, menar att detta riskerar att skapa en ond cirkel.

– När det tas medel från EU-ländernas samlade biståndsbudgetar, för att i stället användas till migrationsfrågor, så minskar det möjligheterna att långsiktigt bygga stabila stater. Om omvärlden inte arbetar för stabilitet så löper dessa ömtåliga stater stor risk att kastas tillbaka till våld och konflikter, och behovet att fly därifrån kommer bara att öka. Det krävs en långsiktig strategi för utveckling i dessa länder.

ÄVEN I FALLET MED AFGHANISTAN finns kopplingar mellan bistånd och krav på återta-

gande av flyktingar. Sveriges Radio tog i april del av ett hemligstämplat dokument från EU-kommissionen där bistånd till Afghanistan diskuterades. Där stod det att om givarländerna ska kunna hålla fast vid den nuvarande nivån av bistånd så är det avgörande att det sker framsteg i förhandlingarna om migra-

” EU-ländernas, inklusive Sveriges, pakter och avtal signalerar till omvärlden att Europa saknar möjlighet att hantera migrationen.

tion, i början av 2016. Avtalet som sedan slöts mellan Sverige och Afghanistan skrevs under i samband med en stor biståndsgivarkonferens i Bryssel den 4–5 oktober, där Afghanistans utveckling och framtid stod på agendan.

– Det är inte långsökt att tro att det finns en koppling mellan avtalet och de biståndsdiskussioner som föregick avtalet, säger Anna-Karin Johansson.

EU-LÄNDERNAS, INKLUSIVE Sveriges, pakter och avtal signalerar till omvärlden att Europa saknar möjlighet att ta emot asylsökande. Utöver att avtalen bromsar utvecklingen i ursprungsländerna riskerar att fler länder att ta efter och därmed minska omvärldens flyktingmottagande.

– Det som händer i Europa just nu hänger

mycket ihop med det som händer i Afghanistan och Pakistan. När Sverige, som är ett av världens rikaste länder, säger att vi inte kan ta emot 23 000 ensamkommande flyktingbarn från Afghanistan frågar sig naturligtvis Pakistans regering varför de förväntas ta ansvar för 2,5 miljoner, säger Anna-Karin Johansson.

PAKISTAN ÄR INTE UNIKT i sammanhanget. Europas alltmer protektionistiska migrationspolitik verkar ge ringar på vattnet, och fler länder signalerar nu att flyktingsituationen är ohållbar. Ett exempel är hur Kenya under våren 2016 hävdade att de inte klarar av att hantera inflödet av flyktingar från främst Somalia, och att de planerar att tömma världens största flyktingläger Dadaab.

– I och med att flyktingfrågan har hamnat så högt upp på dagordningen i Europa är det inte konstigt att detta kommer att ingå även i utomeuropeiska staters politiska strategier, säger Jesper Bjarnesen, migrationsexpert och forskare vid Nordiska Afrika-institutet.

SVERIGE SOM TIDIGARE har varit en av Europas mest generösa flyktingmottagare, ligger nu på EU:s miniminivå. EU signalerar i sin tur till resten av världen att utrymmet för människor i nöd är begränsat i Europa. I en värld där globaliseringen hela tiden ökar och där stater blir alltmer beroende av varandra får detta omedelbara konsekvenser. Dels för människorna i nöd, dels för andra staters öppenhet gentemot omvärlden.

TEXT KLARA LJUNGBERG

Pakistan skickar tillbaka 2,5 miljoner flyktingar

På ett lastbilsflak den 22 oktober 2016 i Kabuls utkanter.

En afghansk familj som tvingats lämna Pakistan kokar te i grynningen. Familjen, som har spenderat natten på flaket, flydde sitt hemland för att söka skydd i grannlandet Pakistan. Nu är de tillbaka och fram till mars 2017 beräknas Pakistan återsända 2,5 miljoner afghanska flyktingar.

FOTO ANDREW QUILTY, THE WASHINGTON POST/GETTY IMAGES

A photograph of a chalkboard in a classroom. The board is covered with a grid of lines and some faint, illegible writing. A person's hand, wearing a blue sleeve, is pointing at the board. The background is dark, and a person's arm in a white shirt is visible on the right side.

Alla barn har rätt att gå i skolan, även i konfliktområden

Tre gånger har skolan i Gunash fått stänga på grund av strider. "Men vi får inte låta kriget stänga skolan för gott", säger läraren Abdul Rahman.

A photograph showing a man in a white shirt and dark vest looking down at a young girl in a blue shirt. The man is on the left, and the girl is in the foreground on the right, looking towards the man. The background is a plain, light-colored wall.

Just för barnens trygghets skull är det ibland nödvändigt att stänga skolor tillfälligt, men SAK jobbar intensivt för att slippa stänga skolor helt. Det krävs nämligen en helt annan ansträngning att starta upp en skolverksamhet från början än att återuppta en verksamhet som redan finns.

Kriget är en utmaning men... vi stänger inte skolan

I de områden i Afghanistan där krig pågår påverkas undervisningen. Det visar sig tydligt i byn Gunash i provinsen Kunduz, där strider har pågått från och till under de senaste två åren. Under den tiden har skolan tvingats stänga tre gånger, och vid de senaste stridigheterna blev skolbyggnaden helt förstörd.

Ännu finns faran där för eleverna. Striderna mellan regeringsstyrkor och talibaner pågår fortfarande i området, och befolkningen är orolig för att byn återigen ska drabbas. Situationen påverkar förstås både kvaliteten på undervisningen och hur eleverna mår.

Den landsbygdsskola som SAK driver här har blivit förstörd av beskjutning, och har även minerats av talibanerna. Undervisningen äger nu rum i en privat bostad vilket innebär att barnen i alla fall har en skola att gå till.

– Jag hatar kriget. Det förstör våra barns möjligheter till utbildning. Det gör oss fattiga och dödar våra familjemedlemmar och släktingar, säger Said Juma Khan, en av ledarna i det lokala byrådet i Gunash.

HAN SÄGER ATT HAN ÄR OROLIG för att något ska hända hans barn, men att han liksom de andra i byn är angelägen om att undervisningen fortsätter.

– Alla föräldrar har kontakt med rektorn och lärarrådet. Vid minsta tecken på strider nära skolan tar föräldrarna sig dit för att sätta barnen i säkerhet.

När vi kom tillbaka till byn och såg att skolan var förstörd blev jag skräckslagen, berättar Khan Walli, som hoppas att SAK stannar kvar och stöder skolan i byn.

Abdul Rahman är lärare på SAKs skola. Han säger att barnens framtid bygger på att de får undervisning av god kvalitet.

– Vår skola har fått stänga tre gånger, men vi kan inte tillåta att kriget stänger skolan helt. Vi ser det som en utmaning. Varje gång skolan har stängt försöker vi jobba ikapp de dagar som gått förlorade på grund av striderna, säger han.

DEN SENASTE OMGÅNGEN STRIDER bröt ut samma dag som skolan skulle ha examensprov. När striderna började på morgonen kallades föräldrarna till skolan för att hämta sina barn, och skolan stängdes. När den sista barngruppen lämnade skolan pågick striderna runt om.

– När vi kom tillbaka konstaterade vi att skolbyggnaden hade förstörts helt och att det inte längre gick att ha undervisning där, så vi fick flytta till ett privat hem, berättar Abdul Rahman.

HAMIDA, SOM GÅR I SJÄTTE KLASS, säger att den sista omgången strider var de värsta hon har upplevt.

– Men jag är i alla fall glad att alla mina klasskamrater överlevde och att ingen blev skadad. Jag hoppas att SAK fortsätter att hjälpa elever som drabbas av konflikten att

kunna studera på säkra platser, för ingen av oss vill missa skolan, säger Hamida.

Khan Walli i fjärde klass säger att han var rädd när striderna startade, men att hans föräldrar tog honom till en säker plats dit också många av hans klasskamrater kom.

– När de kom kände jag mig tryggare, men när vi kom tillbaka till byn och såg att skolbyggnaden hade förstörts blev jag skräckslagen. Vår familj kan inte flytta någon annanstans eftersom min pappa har djur och en trädgårdsodling här. Så jag hoppas att SAK stannar kvar och stöder oss, säger Khan Walli.

BYN GUNASH LIGGER SEX KILOMETER från distriktets centralort. Byn har omkring 6 500 invånare – bestående av turkmener, pashtuner, uzbeker och tadjiker som lever sida vid sida. De flesta lever av jordbruk. Männerna arbetar utomhus, medan kvinnorna är hemma och väver mattor.

Bara åtta procent av de vuxna invånarna i Gunash kan läsa och skriva. Tidigare fanns ingen skola alls i byn och även barnen arbetade med jordbruket. SAK startade en av sina byskolor år 2007 och i dag finns stor uppslutning både runt skolan och runt behovet av utbildning.

TEXT & FOTO QUDRATULLAH ATTAYE
ÖVERSÄTTNING BJÖRN LINDH

Hamida går i sjätte klass vid skolan i Gunash.

FAKTA | BYSKOLAN I GUNASH

- Byskolan i Gunash grundades 2007.
- I dag finns tio klasser med 332 studenter varav 175 är flickor.
- Elva lärare varav åtta är kvinnor arbetar på skolan.
- När talibanerna kontrollerade Qalaizal-distriktet med våld stängdes skolan i två månader (från den 18 juli till den 17 september 2016).

Qudratullah Attaye, SAKs regionskommunikatör i Taloqan.

Talibanernas anfall i Kunduz

SNÖFALL GER PAUS I KRIGET

I början av oktober 2016 gjorde talibanerna ett försök att upprepa sin stora framgång från förra hösten och åter inta staden Kunduz i norra Afghanistan. Talibanerna tog sig hastigt in i stadens centrum, men drevs tillbaka. Striderna fortsatte under flera dagar och många oskyldiga civila drabbades.

Medan striderna pågick stängde SAK sitt lokala kontor. Endast några få vakter fanns kvar på plats, med en tydlig uppmaning från den säkerhetsansvariga att stanna i skyddsrummet och inte ta några risker.

SÄKERHETSLÄGET I KUNDUZ har fortsatt att vara skakigt efter anfallet. Men just nu, i slutet av november, säger Ezzatullah Zaland som ansvarar för säkerheten på SAKs kontor att han känner sig trygg.

– Det har fallit snö och det är kallt. Talibanerna har ingen möjlighet att kriga nu, och även regeringssidan har avbrutit den offensiv de höll på med i provinsen, säger Ezzatullah Zaland.

– Men striderna kanske kommer igång igen om en vecka eller en månad, vem vet?

TALIBANERNAS ANFALL mot Kunduz inleddes den 3 oktober, dagen innan den stora givarkonferensen om Afghanistan inleddes i Bryssel. Där möttes ledare från ett stort antal länder, inklusive Afghanistans president Ashraf Ghani. Även FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon närvarade. Syftet med konferensen var att komma överens om det framtida stödet till Afghanistan. Att den väpnade talibanrörelsen valde att gå till offensiv just dagen innan mötet inleddes i Bryssel kan knappast ses som en slump.

TEXT BJÖRN LINDH

FAKTA | KUNDUZ 2015

Den stora tragedin under striderna om Kunduz hösten 2015 var USA:s flygbombning av Läkare Utan Gränser sjukhus, som medförde att över fyrtio människor dödades. Från USA:s sida förklarar händelsen som ett misstag, där syftet egentligen var att bomba en annan byggnad som intagits av talibanerna. Händelsen lever förstås kvar i Kunduzbornas minne.

SAK gör allt för att öppna skolorna igen

– Våra skolor tvingas stänga när det pågår strider i närheten, och öppnar sedan när läget är mer normalt. Det sker hela tiden", säger Aminulhaq Mayel, chef för SAKs utbildningsprogram.

Det kan låta en smula cyniskt, men inom utbildningsprogrammet tvingas man dagligen att syssla med mer allvarliga saker än en enstaka skola som måste stänga tillfälligt. SAK har verksamheter i besvärliga områden, och det är inte alltid de lokala maktavarna gillar det SAK håller på med.

FÖRRA ÅRET BLEV 36 KLASSER med drygt 1 000 elever i provinsen Nangarhar utan skolor när IS etablerade sig i området, och stoppade all undervisning helt. I provinsen Wardak stängde SAK skolorna för cirka 4 000 barn i distriktet Chak, eftersom talibanerna som styr området varken accepterade att flickor får gå i skolan eller tillät SAK att komma in i området för att kontrollera verksamheten. Nyligen stängdes också skolor för omkring 2 000 flickor i ett annat distrikt i Wardak, av samma skäl. Men situationen i de båda distrikten skiljer sig ändå åt.

– I Chak vill lokalbefolkningen att SAK ska öppna skolorna igen, och regeringen – som lyckas hålla sina skolor öppna – trycker också på oss. Så där hoppas vi kunna hitta en lösning. I distriktet Daymirdad däremot har talibanernas lokala kommandant utfärdat ett totalt förbud mot utbildning för flickor, och lokalbefolkningen är rädda för att ha kontakt med oss. De svarar inte ens om vi ringer, säger Aminulhaq Mayel.

SAK JOBBAR UTFRÅN EN GRADERING av säkerhetsläget i de olika områden där skolorna ligger. Det finns skolor som ligger i områden som anses så säkra att till och med jag som svensk kan besöka dem. Skalan går sedan hela vägen ner till byar där enbart lokalt anställda kan besöka skolan, eller dit SAKs personal inte alls har tillträde.

– Om det är så att talibanerna förbjuder flickors skolgång eller inte ger oss möjlighet att besöka våra skolor så stänger vi ner verksamheten tillfälligt. Vi kan till exempel

betala ut lärarnas löner under tiden vi försöker hitta en lösning på problemen. Genom mellanhänder försöker vi förhandla med de lokala talibanerna. Löser det sig kommer undervisningen igång igen, annars blir alla barnen, både

pojkar och flickor, i det området helt utan skola.

– Talibanerna har ingen enhetlig policy när det till exempel gäller flickors skolgång. Det skiljer sig åt beroende på vem som bestämmer lokalt.

"Om flickor förbjuds att studera stänger SAK även pojkskolan i det området. Då brukar lokala ledare oftast ändra sig", säger Aminulhaq Mayel, chef för SAKs utbildningsprogram.

” Genom mellanhänder försöker vi förhandla med de lokala talibanerna.

I BYAR DÄR SAK HAR SVÅRT att regelbundet besöka sina skolor, på grund av säkerhetsläget eller för att man blir nekade tillträde, försöker man anlita människor lokalt i byarna som kan övervaka skolverksamheten och rapportera in till SAK om verksamheten löper på som den ska.

TEXT & FOTO BJÖRN LINDH

Om man över huvud taget

talkar om mens i Afghanistan, flickor emellan, så viskar man. Men nu ska SAK hjälpa 7 000 flickor i skolåldern att lära sig att sköta sin menstruation. Dessutom ska de få tillgång till hygieniska toaletter på skolorna.

MENS - ett tabubelagt ämne och ett hinder för flickors skolgång

”Lärarna saknar kunskap om mens, och vill inte heller prata om en så känslig fråga med eleverna. När flickorna har mens brukar de stanna hemma från skolan och riskerar att komma efter i skolarbetet”, förklarar Arya Faraqı, som nyligen blivit rekryterad av SAK för att mobilisera människor lokalt för det nya projektet för menstruationshygien.

DEN HÄR DAGEN HÅLLER HON EN UTBILDNING för lärare i distriktet Feroz Nakhchir i provinsen Samangan. Att det kommer en utländsk man på besök för att titta på verksamheten väcker förstås uppmärksamhet. Det beror till

viss del på att Feroz Nakhchir fram till alldeles nyligen var ett område som ingen utlänning kunde besöka av säkerhetsskäl. Framför allt beror det på att projektet handlar om ett tabubelagt ämne som ingen man förväntas prata med kvinnor om. De lärare som går utbildningen är ordentligt övertäckta, och ingen vill låta sig bli intervjuad.

ARYA FAROQI VISAR PLANSCHER som informerar om hur man sköter sin hygien och hur man tar hand om bindor. Lärarna utbildas för att de i sin tur ska föra kunskapen vidare till flickorna i skolan. För att flickorna ska få bättre stöd hemifrån utbildar projektet även 1 000 mammor.

– Det här är det andra distriktet där jag håller utbild-

Arya Faroqi visar upp de pedagogiska affischerna som visar hur man kan sköta sin mens och sin hygien.

ning för lärarna. Vid den första utbildningen märkte jag att det fanns en del felaktiga föreställningar. Några lärare ansåg att mensbindor var något syndigt, och trodde att man kunde bli av med oskulden om man använde dem, säger Arya Faroqi.

PROJEKTET OMFATTAR 50 SKOLOR I TRE PROVINSER, och finansieras av Postkodlotteriet. Samtliga skolor ska också få varsin ny, hygienisk toalett där man kan byta bindor och tvätta sig. De toaletter som nu finns på skolorna är ofta smutsiga och ohygieniska, vilket är ytterligare en anledning till att flickor stannar hemma från skolan när de har mens.

TEXT & FOTO BJÖRN LINDH

PÅ GÅNG

DAGS ATT NOMINERA TILL SVENSKA AFGHANISTANKOMMITTÉNS STYRELSE!

Valberedningen har nu påbörjat sitt arbete inför SAKs nästa årsmöte i **Göteborg den 20 maj 2017**. Vi uppmanar alla lokalkommittéer och medlemmar att komma in med nomineringar (förslag) till följande poster: fyra ordinarie ledamöter, två suppleanter, två föreningsrevisorer och två revisorssuppleanter.

På SAKs webbplats www.sak.se hittar du protokollet från årsmötet 2016, som visar vilka ledamöter det är som avslutar sina uppdrag 2017. I protokollet står också valberedningens riktlinjer och vilka kompetenser som behövs i styrelsen. Om du inte har tillgång till webben kan du be om att få protokollet skickat till dig från SAKs kansli.

Din nominering ska innehålla för- och efternamn på den eller de du vill nominera, och kontaktuppgifter så att valberedningen kan nå dem. Nomineringen ska också innehålla en motivering där du skriver varför du nominerar just dessa personer.

Skicka nomineringen till valberedningens sammankallande Lennart Kotsalainen senast den 1 mars 2017. Om nomineringen kommer in senare än så hinner valberedningen inte bereda den till årsmötet.

Kontaktuppgifter Lennart Kotsalainen
E-post: lkotsalainen@hotmail.se
Telefon 0730 645964
SAKs kansli: 08-545 818 40

I valberedningen ingår **Lennart Kotsalainen, Hamed Abbasi, Stephanie Kilander, Christina Lindholm** och **Camilla Ghouse**.

STOCKHOLMS AFGHANISTANKOMMITTÉ KALLAR TILL LOKALT ÅRSMÖTE

Välkommen den 15 februari 2017 klockan 18.00 till SAKs kansli, Malmgårdsvägen 63. Som medlem har du möjlighet att nominera kandidater till styrelsen. Vi behöver namn, e-post och/eller telefonnummer till den du nominerar. Vi tar tacksamt emot din nominering till martin.l.hedberg@gmail.com senast den 7 januari. Mer information finns på www.sak.se/stockholm

GLÖM INTE! VIKTIGA DATUM INFÖR VÅREN

- Nominera kandidater till Svenska Afghantankommitténs styrelse innan den 1 mars.
- Din lokalkommitté måste ha årsmöte innan den 31 mars.
- Kopior av årsmötesprotokoll, verksamhetsberättelse, ekonomisk berättelse och revisionsberättelse från lokala årsmöten ska vara på kansliet innan den 30 april.
- SAKs årsmöte äger rum den 20 maj 2017 i Göteborg.

För mer information, se www.sak.se

Hej medlem!

JAG SER ATT MÅNGA AV ER protesterar just nu, och skriver debattartiklar och mobiliserar engagemang mot den nya överenskommelse mellan Sverige och Afghanistan som möjliggör utvisningar av tusentals asylsökande personer till Afghanistan. Överenskommelsen slöts den 5 oktober, och under oktober och november månad samlades vi på demonstrationer på uppåt 20 platser i Sverige – bland annat i Göteborg, Umeå, Malmö, Kiruna, Stockholm, Strömstad och Tranås.

VI SOM ARBETAR I AFGHANISTAN vet därför att det inte är ett säkert land att skicka tillbaka barn och unga till. Att så många andra europeiska länder, för att inte tala om Afghanistans grannländer, skickar tillbaka flyktingar samtidigt bidrar inte till den stabila framtid som Afghanistan behöver för att kunna fortsätta arbetet med att ställa sig på fötter. Därför måste vi arbeta på flera håll, med utvecklingsarbete i Afghanistan och genom medlemsrörelsens folkliga engagemang i Sverige, och ta ställning mot återsändandet till Afghanistan.

VI SOM ARBETAR I AFGHANISTAN ser också vilken skillnad vi kan göra i landet. Även i år har SAKs lokalkommitéer skramlat och engagerat sig för Radiohjälpens kampanj Världens Barn: i Sundsvall, Växjö, Göteborg, Stockholm, ja i hela landet. Tidigare i höst fick jag möjlighet att besöka SAKs projekt som får stöd av Världens Barn i norra Afghanistan. Jag träffade några av de 10 000 lärare som fått fortbildning i rättigheter för personer med funktionsnedsättningar. Jag träffade också några av de barn som får utbildning tack vare det engagemang som finns i Sverige.

ENGAGEMANGET OCH KAMPEN för förändring måste ske på olika nivåer, vi måste ifrågasätta lagförslag och politiska beslut och jobba för strukturella förändringar. Men vi kan också fördela tid och resurser här och nu, genom direkt handling som att skramla pengar, bli medlem eller månadsgivare och försöka se vad vi har för möjligheter i det lilla. Till exempel att engagera sig lokalt.

FOTO ROBERT ENGLUND

Fler än 1 000 personer samlades på Sergels torg i Stockholm den 22 oktober för att protestera mot att utvisa afghaner till Afghanistan. Protester hölls i fler än 15 städer i Sverige.

SÅ NU NÄR ÅRET BÖRJAR GÅ mot sitt slut, passa på att värva en till medlem till nästa år! Eller köp en gåvojulklapp på SAKs webbplats www.sak.se – för 200 kronor kan du exempelvis utrusta en hel skolklass med papper och pennor. I det lilla kan vi påverka det stora!

FILIPPA ALMLUND

Dags att förnya ditt **MEDLEMSKAP!**

Tillsammans har vi åstadkommit oräkneliga mängder av positiva förändringar för många miljoner afghaner under mer än en generation.

PEDER JONSSON, ORDFÖRANDE SAK

• Några siffror från förra året...

2,3

miljoner patienter tog del av SAKs hälsovård.

3 000

barn med funktionsnedsättning fick förberedande skolgång.

69 000

afghanska barn gick i 515 SAK-stödda skolor. 62 procent av dessa var flickor.

NU HAR SAK MEDLEMSKAP ÄVEN FÖR STUDENTER
TIPSA DINA STUDIEKAMRATER!

SÅLD KONST GER ETT ÅRS SKOLGÅNG FÖR 28 BARN!

DEN 19-26 NOVEMBER arrangerade SAK Stockholm konstevenemanget "Art4Education" till förmån för SAKs utbildningsprogram i Afghanistan.

Totalt 18 konstverk och hantverk, som var gåvor från konstnärer och privatpersoner, såldes för drygt 18 000 kronor. Det räcker till att bekosta 28 barns skolgång under ett helt år.

Under veckan genomfördes också två föreläsningar: "Afghanistan som en del av en regional konflikt" och "Afgghanska mattor". Besökarna fick även lyssna på levande afgghansk musik. På biblioteket vid Telefonplan i sydvästra Stockholm hängde fotoutställningen "People that matter" med bilder tagna av unga afgghanska kvinnor.

Tack föreningen Midsommargården vid Telefonplan som upplät lokalen! Och tack till alla er som engagerade er och besökte eventet och gjorde det så lyckat. Under våren 2017 återkommer "Art4Education" i ny form och på ny plats.

TEXT BJÖRN-ÅKE TÖRNBLOM, SAK STOCKHOLM

10-ÅRSJUBILEUM

Ännu en välbesökt frukost på bokmässan i Göteborg

Den årliga traditionen är intakt! SAK bjöd på afgghansk frukost på Bok- och biblioteksmässan för tionde året i rad.

KÖN RINGLADE SIG FRAM på Internationella torget för att äta familjen Rezas hemlagade frukost. Till frukosten arrangerades ett samtal om hur det är att arbeta med kvinnors rättigheter i en patriarkal kontext, ett erfarenhetsutbyte mellan Irak, Jemen och Afghanistan.

– SAK måste föra en dialog med samtliga parter i det afgghanska samhället, för att skapa en bättre livssituation för kvinnor. SAKs främsta målgrupper lever på den afgghanska landsbygden, där cirka 70 procent av befolkningen bor. Där finns också de mest konservativa och patriarkala krafterna i landet. Dem går det inte att bortse ifrån om vi vill uppnå en förändring, sa Anna-Karin Johansson, SAKs generalsekretärare.

På fredagen hölls ett seminarium med författaren Ivar Andersen och fotografen Christoffer Hjalmarsson, som skrivit boken "Afghanistans enda gris". Jenny Aschenbrenner höll i samtalet.

Montern ansvarade Göteborgs lokalkommitté för, och besökarna hade många frågor om Afghanistan, om återsändande och om SAKs verksamhet.

TEXT FILIPPA ALMLUND

Stort intresse när Skåne bjöd in till Afghanistanvecka

I oktober arrangerade lokalkommittéerna i Malmö och Lund "Skånska Afghanistanveckan" för tredje året i rad.

Vid fem tillfällen bjöds cirka 300 deltagare på föreläsningar, fotoutställningar, paneldebatter och diskussioner i Malmö, Lund och Höganäs.

– Omvärlden förväntar sig för mycket och på för kort tid av Afghanistans svaga regering. Förändringen måste komma inifrån och måste byggas upp från grunden med respekt för religion och kultur, sa Sari Kouvo från Afghanistan Analysts Network apropå utvecklingen i Afghanistan.

Under frågestunderna undrade deltagarna bland annat om bakgrunden till situationen i landet, säkerheten, flyktingströmmen, kvinnors perspektiv, bristen på utveckling, framtidsperspektiv, mänskliga rättigheter och det internationella samfundets ansvar när det gäller korruptionen i landet.

TEXT HANNEKE KOUWENBERG

Skånska Afghanistanveckan arrangerades i samarbete med Stadsbiblioteken i Malmö och Trelleborg, ABF Malmö, Domkyrkans forum i Lund. Världens Barn, Utrikespolitiska föreningen och Asylrättstuderanterna i Malmö och Lund.

"Detta handlar om flyktingars liv och rättigheten att lämna sitt land", säger Soheila Haidari – en av arrangörerna bakom demonstrationen mot Sveriges återsändandeavtal med Afghanistan, på Gustaf Adolfs torg i Göteborg den 22 oktober. Från vänster: Aref Farman, Maj Karlsson, Soheila Haidari och Sadaqat Baba.

MEDLEMSINTERVJUN

"Den nya migrationspolitiken är brutal"

Soheila Haidari har varit aktiv medlem i Göteborgs lokalkommitté sedan 2012, men har innan dess varit i kontakt med SAK i Afghanistan. Hon har arbetat med systemutveckling på landsbygdsministeriet i Afghanistan, i nära samarbete med SAKs landsbygdsutvecklingsprogram. År 2010 var hon kandidat till det afghanska parlamentsvalet.

Den 22 oktober arrangerade du tillsammans med andra organisationer en demonstration i Göteborg mot utvisning av afghaner. Varför är det viktigt?

– Jag har anordnat flera demonstrationer, framför allt om kvinnors rättigheter. Men nu vill jag informera om att Afghanistan inte är en säker plats. Det är svårt att lita på den afghanska regeringen och jag hör från ungdomar att de inte ser någon framtid där. Det är svårt att bo i ett land som är totalt korrumperat. Dessutom har talibanerna ökat drastiskt i antal. Till följd av den långvariga konflikten och inre motsättningar plågas landet av svåra humanitära problem.

Det är därför omänskligt att utvisa flyk-

tingar till ett land där mänskliga rättigheter inte respekteras, där etniska och religiösa minoriteter utsätts för diskriminering, förföljelse och orättvis behandling av både stat och civilsamhälle. Det är omänskligt att utvisa kvinnor till ett land som klassas som ett av de värsta i världen för kvinnor.

Vad är viktigt att tänka på när man arrangerar en demonstration?

– Det är viktigt att skapa ett bra samarbete mellan olika organisationer och nätverk, och hitta ett gemensamt syfte och mål för demonstrationen. Angående frågor om Afghanistan är det mycket viktigt att få med olika folkgrupper och att ge kvinnor plats att delta i för-

SOHEILAS TIPS TILL AKTIVA

- 1** Du kan arrangera en demonstration du med! För att uppmärksamma situationen i Afghanistan och skapa förändring!
- 2** Samarbeta för att nå det högre målet: se till att olika etniska grupper känner sig välkomna, och ge plats för kvinnors deltagande.
- 3** Använd dina kontaktnätverk och samarbeta över organisationsgränser.

beredelserna. Vi måste vara samlade i de här frågorna, då kan vi förhoppningsvis lära oss att samarbeta även i andra sammanhang. Det allra viktigaste är att detta handlar om flyktingars liv och rättigheten att lämna sitt land, och att förstå att alla människor har drömmar och hopp om en bättre framtid.

Vad hoppas du att protesterna ska leda till?

– Jag hoppas att svenska myndigheter och ansvariga politiker förstår att den nya migrationspolitiken är brutal, och att de beslutar sig för att inte skicka tillbaka människor till ett land med väpnad konflikt, våld och fattigdom.

TEXT FILIPPA ALMLUND

Flykten från Kabul

Fadi är elva år när hans familj flyr från Afghanistan och talibanernas våld. På vägen tappar de bort lillasyster Mariam sex år.

När den hemliga transporten kommer, en militärgrön lastbil som ska ta familjen över gränsen till Pakistan, uppstår tumult på mötesplatsen. I kaoset av människor som vill upp på lastbilen tappar Fadi taget om sin sexåriga lillasyster Mariams hand. Lastbilen rivstartar för att undkomma talibansoldater, och de jagas genom gatorna utan möjlighet att vända om. Mariam blir ensam kvar i gränsstaden där hon inte känner någon. Utan att veta var hon är blir Fadi, hans föräldrar och storasystemen Noor tvungna att stiga på planet som ska ta dem till San Francisco, när de fått de efterlängtnade asyldokumenten på det amerikanska konsulatet i Peshawar.

ENLIGT BOKFÖRLAGET bygger berättelsen löst på författarens makes egna upplevelser av att ha flytt från det sovjetkontrollerade Afghanistan på sjuttioalet, samt av att som barn komma till USA. Men den här berättelsen tar sig början i det talibankontrollerade Afghanistan på 90-talet och behandlar många svåra frågor för barn i åldrarna nio till tolv år. Dess styrka ligger just i att den inte väjer för ämnen

” Jag kan bara önska mig fler berättelser om barn på flykt, både för barn med erfarenheter av exillivet och för dem som inte har det.

som förtryck, skuld, fördomar, politik och den klassresa nedåt som de flesta flyktingar erfar både under själva flykten och i det nya landet. Porträtten av familjemedlemmarna är trovärdiga och kärleksfullt framskrivna. Författaren har omsorgsfullt inkluderat information om afghansk kultur, politik och historia. Tyvärr sker detta ofta på bekostnad av bokens konstnärliga nivå, då fakta dyker upp i dialoger och samtal på ett sätt som känns ansträngt och onaturligt. Vad gäller större begrepp som ghayrat (heder) och namus (kvinnorna i familjen) eller enstaka ord på pashto fungerar det däremot bra, och i slutet av boken finns en användbar lista med ordförklaringar.

VÄL I USA TAS FAMILJEN EMOT av släktingar som flyttat dit före dem, och de bjuds på kalas. Lättnaden över att själva vara i säkerhet förtas dock av oron och skulden över den borttappade lillasystemen. Mödosamt påbörjar familjen sitt nya liv i den lilla förstaden Fremont. Modern Zafuona, som var sjuk och i behov av vård redan innan resan, ligger ofta orkeslös hemma i sängen. Pappa Habib kör taxi och Noor klipper

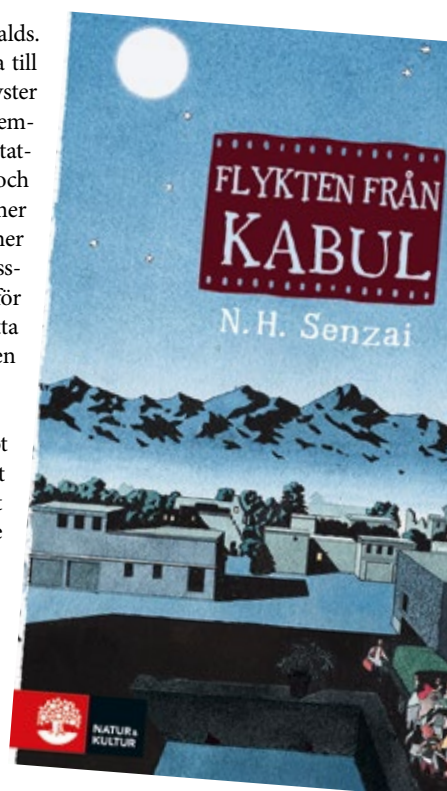
håret kort och jobbar på McDonalds. Fast beslutet om att rymma tillbaka till Afghanistan för att rädda sin lillasyster börjar Fadi skolan. Men den 11 september 2001 förvärras allt då terroristattacker mot World Trade Center och Pentagon äger rum. ”Kolla där kommer Usama!” får Fadi höra när han kommer till skolan, och sikhnen som kör glassbilen i området blir misshandlad för att han bär turban. Chanserna att hitta Mariam försväras ytterligare av den politiska situationen i Afghanistan.

”FLYKTEN FRÅN KABUL” är inte något mästerverk, varken dramaturgiskt eller språkligt. Utan att avslöja slutet önskar jag att berättelsen också hade inkluderat dramats faktiska upplösning, som nu enbart presenteras i en epilög. Merparten av boken handlar i stället om Fadis vedermödor och framgångar i sin nya skola. Det finns onekligen en poäng med att skapa igenkänningsfaktorer för den breda publiken – i det här fallet i första hand barn i väst som går i skolan – men boken hade tjänat på att låta läsaren vila lite längre i de svårare frågorna. Trots författarens uppenbara kännedom undviker hon djupdykningar i karaktärernas känslor. Historien berättas metodiskt och samvetsgrant, men stannar aldrig riktigt upp i det som bränner.

TROTS OVANSTÅENDE INVÄNDNINGAR är ”Flykten från Kabul” en hoppfull och innehållsrik barn- och ungdomsbok väl värd att läsa. Det är en spännande historia som behöver berättas, och som många unga säkert kan ha stor behållning av. Jag kan bara önska mig fler berättelser om barn på flykt, både för barn med erfarenheter av exillivet och för dem som inte har det.

TEXT ANN-MARIE TUNG HERMELIN
FÖRFATTARE, ÖVERSÄTTARE OCH HANDLEDARE
PÅ BISKOPS ARNÖS FÖRFATTARSKOLA

Flykten från Kabul Rek. ålder: 9-12 år. Författare: N. H. Senzai
Översättning: Susanne Ljung Adriansson. Förlag: Natur & Kultur

Sista ordet.

Utsattheten i Afghanistan är stor och de för tidigt födda barnen ett tecken på den svåra situationen.

I METHARLAM, ÖSTER OM KABUL, blev jag inbjuden till sjukhusets avdelning där för tidigt födda barn behandlas. En del av dem är så små och smala att de nästan försvinner i sina blöjor. Andra har hunnit växa till sig och reagerar på min närvaro med att söka mig med blicken. Det syns på personalen att de är stolta över att kunna ta hand om dessa barn på ett bättre sätt än tidigare.

SAK HAR TACK VARE POSTKODLOTTERIET kunnat förbättra vården för barn på sjukhuset, genom nya salar och ny utrustning. Personalen berättar att allt fler familjer söker sig till sjukhuset när de ska få barn, för de vet att de kan få bra hjälp. SAK har gjort skillnad för dessa föräldrar och barn.

ENLIGT DR ZIA, som leder verksamheten, är andelen för tidigt födda barn i Afghanistan 10–15 procent. Det finns många anledningar till den höga andelen. Bland annat undernäring, sjukdomar, oro, för unga mammor och att födslarna kommer för tätt. Utsattheten i Afghanistan är

stor, och de för tidigt födda barnen ett tecken på den svåra situationen.

Trots att de nya salarna är utrustade med kuvöser och värmelampor, räcker det naturligtvis inte. Dr Zia har en lång önskelista till mig. För att undvika för tidiga födselar behöver han mer personal, ny utrustning, säkrare tillgång till elektricitet och fler utbildningsinsatser. Hans engagemang för barnen och hans professionella önskan att göra ännu mer glöder bakom orden.

Även om SAK har bidragit med något väldigt bra, är det långt kvar.

DET GÖR ONT I MIG. Helst skulle jag vilja lova honom alltihop, säga ”vi fixar det”. Men jag vet att det inte fungerar så. Behoven är minst lika stora på andra håll. Det gäller att fördela de små resurserna som finns på ett så klokt sätt som möjligt för att nå största möjliga resultat och inte bidra till konflikter när någon får allt och andra inget.

DAGSBESÖKET I METHARLAM väckte blandade känslor inom mig. Jag känner mig uppfylld över att ha sett det fantastiska arbete som SAKs medarbetare gör. Som deras förmåga att finna lösningar, beslutsamhet att göra skillnad och envetenhet att fortsätta sina ansträngningar. Detta trots säkerhetsproblem, konflikter, korruption och knappa resurser. För alla som arbetar med att skapa utveckling och jämlikhet i Afghanistan är det svåra överväganden. Behoven är så stora. Orättvisorna och fattigdomen så skriande. Även om SAK har bidragit med något väldigt bra, är det långt kvar.

Anna-Karin Johansson
Anna-Karin Johansson
Generalsekreterare, SAK

Läs Anna-Karin
Johanssons blogg
sak.se/blogg

God Jul & Gott Nytt År!

Ge en julgåva för Afghanistans framtid!

Julen är barnens högtid. I Afghanistan går fler barn i skolan än tidigare. Men fortfarande har många flickor och pojkar ingen skola att gå till, trots att det är deras rättighet.

**Gör skillnad för Afghanistans barn – landets framtid.
Tack!**

Skriv ut ditt gåvobevis på sak.se

Exempel på vad pengarna räcker till

200 kr
Papper & pennor
för en hel klass

654 kr
Ett års skolgång
för en elev

983 kr
En månadslön
för en lärare

Hamida och hennes klass i Gunash byskola.

FOTO QUADRATULLAH ATTAYE

"Jag är glad att alla mina klasskamrater överlevt"

Allt fler barn drabbas av den pågående konflikten i Afghanistan. Hamida går i sjätte klass och känner stor glädje över att hennes klasskamrater överlevt.

Trots att skolan behövt stänga flera gånger på grund av strider i området är det just skolan som inger hopp om en ljusare framtid.

Genom att ge ett bidrag till SAKs skolor är du med och ger barn i väpnade konflikter möjlighet till utbildning. Var med och gör skillnad!

FAKTA | UTBILDNING

- Cirka 40 procent av Afghanistans barn i skolåldern har ingen skola att gå till
- 69 000 barn går i skolor som drivs av SAK
- 61 procent av eleverna är flickor och unga kvinnor

**SWISHA VALFRITT
BELOPP TILL
9007808!**

Märk din gåva
"Flicka"